

Samhällskunskap

Delprov A1

Årskurs

6

Elevens namn och klass/grupp

Information till dig som ska göra provet

Hej!

Idag ska du göra nationellt prov i samhällskunskap. Vi som har gjort provet vill gärna informera dig om några saker som kan vara bra att tänka på.

På en del uppgifter i provet ska du visa att du kan resonera kring uppgifterna. Dina svar ska vara så tydliga att någon annan kan läsa och förstå vad du menar. Dessa uppgifter ger ofta flera belägg ("poäng"). Därför är det viktigt att du skriver så utförligt som möjligt.

Om du är osäker på vad du ska skriva, är det alltså bättre att du skriver lite än ingenting alls.

Ibland står det att du ska skriva om orsaker till något eller fördelar eller nackdelar med något. Försök då att skriva **flera olika** orsaker eller **flera olika** fördelar och nackdelar. Det du skriver om ska du försöka **förklara** så noga som möjligt. Tänk dig att du ska förklara för någon som vet väldigt lite om det. Ett sätt att förklara kan vara att ge exempel på det man menar.

För att du ska få stora möjligheter att visa dina kunskaper finns det flera olika uppgifter som prövar ungefär samma sak. Det är för din skull som vi ställer liknande frågor men du kanske tycker att vi upprepar oss. **Trots det är det mycket viktigt att du svarar så gott du kan på alla frågorna!**

Vid varje uppgift finns det små rutor. De visar vilken nivå uppgiften går till. På de uppgifter som har tre vita rutor har du möjlighet att kunna visa belägg för nivå A ("högsta poängen"). Där finns det ofta många rader att skriva på. Du måste inte använda alla rader. En del elever behöver inte så många medan andra behöver fler. Då kan man använda lösblad. Glöm inte att skriva namn och klass/grupp om du använder lösblad.

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E och C

Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E, C och A

Uppgifterna är blandade och det är inte så att de svåraste kommer sist.

Tänk på att vid de uppgifter där du ska skriva en bokstav, siffra eller ett kryss bara skriva ett tecken vid varje ruta/rad.

Ugglan Sam hjälper dig under provet. Han kommer med tips ibland, om hur du kan göra och vad som är bra att tänka på när du jobbar med uppgifterna.

Nedan ser du beskrivningar av olika personer som har med lag och rätt att göra. Välj bland orden i rutan och skriv ordets siffra i cirkeln vid rätt beskrivning, se exempel!

1. Domare	3. Den häktade	5. Målsägande	7. Nämndeman
2. Polis	4. Försvarsadvokat	6. Vittne	8. Åklagare

5

Jag är den som blivit utsatt för ett brott. Till exempel inbrott eller misshandel.

Jag blir också förhörd under rättegången.

Jag är inte misstänkt för brottet, men kallas till förhör och får svara på frågor.

Ibland kallas jag också till rättegången för att svara på frågor.

Jag hjälper den misstänkte och ser till att ingen bryter mot hans eller hennes rättigheter.

Alla som anhålls eller häktas har rätt till att få någon med mitt jobb.

Jag är med och utreder vad som hänt.

När det är klart bestämmer jag om det ska bli rättegång. Där ska jag bevisa att den misstänkte är skyldig.

Jag är den som misstänks ha begått brottet.

Jag arbetar med att döma i domstol.

Det kan handla om brottsfall eller tvister.

Jag har en lång juridisk utbildning.

A2 Använda flera källor

--	--	--

Miro och hans klasskamrater får i uppgift att hålla en presentation för klassen. Miro väljer att berätta om hur det kan vara att arbeta som polis. Han har använt flera källor för att samla information.

Han har läst på Wikipedia och i faktaböcker. Han har intervjuat en polis, tittat på Youtube-klipp och faktafilmer.

Resonera om vilka **fördelar** det kan finnas med att använda sig av flera olika källor!

Försök att:

- skriva flera olika fördelar
- förklara noga

Kim har fått i läxa att skriva en faktatext om politiska partier i Sverige. Han letar på Internet och hittar en hemsida med information som han tycker att han kan ha hjälp av men blir osäker på om han kan lita på det som står där.

Resonera om på vilka sätt Kim kan ta reda på om informationen på hemsidan stämmer!

Försök att:

- förklara noga hur du kan göra
- ge flera olika exempel

På nästa uppslag i häftet finns 5 tabeller och diagram med information.

Du ska nu ta reda på vilken av källorna A-E som är **mest användbar** för att ta reda på olika saker. Du behöver inte läsa tabellerna i detalj.

Skriv in källans bokstav i rutan, se exempel!

Exempel:

Vilken källa är mest användbar för att ta reda på vilka idrotter som är mest populära i de nordiska länderna?

D

1. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på hur många av eleverna i år 4-6 som idrottar minst en dag i veckan?
2. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på hur många ungdomar som utövar en viss idrott?
3. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på hur stor andel flickor som har att ”vara med kompisar” som det populäraste fritidsintresset?
4. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på hur stor skillnad det är mellan antalet flickor och pojkar som spelar innebandy?
5. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på hur många procent av eleverna i årskurs 4-6 som varit på teater det senaste halvåret?
6. Vilken källa är mest användbar för att ta reda på vilket fritidsintresse som är minst populärt bland pojkarna?

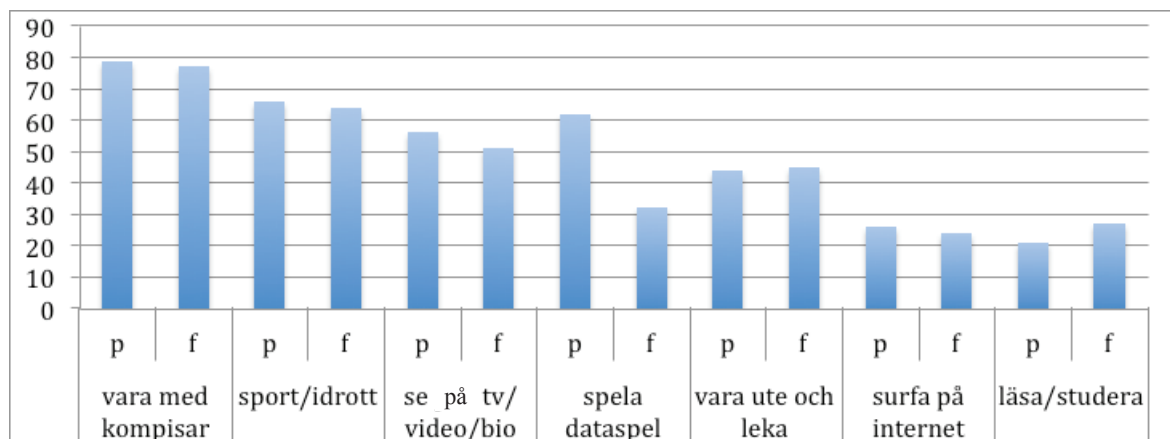
Källa A Olika föreningsidrotter med antal utövande ungdomar (13-20 år)

Totalt	Antal
Fotboll	158 000
Innebandy	59 000
Ridsport	44 000
Golf	25 000
Ishockey	22 000
Basketboll	16 000
Tennis	15 000
Friidrott	15 000

Tjejer	Antal
Fotboll	55 000
Ridsport	42 000
Innebandy	18 000
Gymnastik	9 000

Killar	Antal
Fotboll	103 000
Innebandy	41 000
Ishockey	22 000
Golf	19 000

Källa: SCB, statistiska centralbyrån

Källa B Statistik över de populäraste fritidsintressena, Andel i procent, F = flickor, P = pojkar

Källa: Riksidrottsförbundet, undersökning 2004

Källa C Barn om läxor och relationer i skolan, 2010/2011, F = flickor, P = pojkar

Årskurs	Får hjälp med läxorna vid behov		Har minst en nära vän i klassen		Ingen vill vara tillsammans med mig minst en gång i månaden	
	F	P	F	P	F	P
4-6	98%	97%	97%	95%	6%	4%
7-9	95%	93%	94%	94%	3%	4%

Källa SCB, undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF)

Källa D Idrotter med flest antal utövare

Sverige*	Norge	Danmark	Finland	Tyskland
1. Fotboll	1. Fotboll	1. Fotboll	1. Fotboll	1. Fotboll
2. Gymnastik	2. Skidor	2. Gymnastik	2. Gymnastik	2. Gymnastik
3. Innebandy	3. Golf	3. Simning	3. Ishockey	3. Tennis

*Tränings- och tävlingsaktiviteter enligt SCB.

Källa: Riksidrottsförbundet

Källa E Barns hälsa 2010/11, F = flickor, P = pojkar

Årskurser	Idrottar minst en dag i veckan		Varit på teater senaste halvåret		Varit på bio senaste halvåret	
	F	P	F	P	F	P
4-6	72%	74%	26%	23%	72%	76%
7-9	66%	66%	29%	27%	85%	78%

Källa: SCB, Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF)

Nina och Sara är upprörda över tränings­tiderna i deras idrottshall. De upplever att killarna fått de bästa tränings­tiderna under eftermiddagar, kvällar och helger. Det är kommunen som äger idrottshallen och ansvarar för att göra schemat för aktiviteterna.

Du skall nu i tre deluppgifter resonera och argumentera om vad Nina och Sara kan göra för att påverka situationen! Läs först igenom uppgifterna A, B och C.

a) På vilka sätt kan de påverka tiderna i idrottshallen?

Försök att:

- förklara noga hur de kan göra
- ge flera olika exempel

b) Vilka argument kan de använda för att ändra tidsfördelningen?

Försök att:

- ge flera olika argument

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

c) Vilka svårigheter kan det finnas för Nina och Sara att påverka tiderna i idrottshallen?

Försök att:
- beskriva flera olika svårigheter
- förklara noga

A6 Olika betalningssätt

Petter ska köpa ett nytt tv-spel. Han kan betala tv-spelet på tre olika sätt.

1. Han kan betala kontant, alltså betala kostnaden direkt och få med sig tv-spelet hem.
2. Han kan få med sig tv-spelet hem och inte betala förrän efter tre månader.
3. Han kan få med sig tv-spelet hem och betala på avbetalning, alltså betala en del av priset varje månad under till exempel ett år.

Det kan finnas både fördelar och nackdelar med alla alternativen.

Förklara vilka **nackdelar** det kan finnas med de 3 olika sätten att betala!

Försök att:
 - skriva flera olika nackdelar
 - förklara noga
 - ge exempel

1.

2.

3.

A7 Hur Sverige styrs

--	--	--

Nedan följer sju uppgifter som handlar om hur Sverige styrs.

Uppgifterna består av två delar:

- I meningarna saknas vissa ord. Välj bland orden i rutan och skriv in det ord som passar bäst på den tomma raden!
- Svara sedan på frågan som kommer efter meningen!

regeringen riksdagen departementet

a) I _____ sitter det alltid representanter från flera olika politiska partier.

b) Hur bestäms det vilka partier som får ha representanter där?

fler färre

c) Regeringen består alltid av _____ personer än riksdagen.

d) Vilka är regeringens viktigaste uppgifter?

4 2 8

e) I Sverige är det _____ år mellan varje riksdagsval.

f) Varför är det inte val varje år?

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

regering riksdag

g) Det parti som får flest röster i valet får möjlighet att bilda _____.

h) Ibland är det flera partier som får göra detta tillsammans. Vilka anledningar kan det finnas till det?

regeringen riksdagen kammaren

i) Det finns 349 representanter från olika partier i _____.

j) Varför är de inte 350 representanter?

16 18 20

k) Man måste ha fyllt _____ år för att få rösta i valet.

l) Varför finns det en åldersgräns?

2 4 8

m) Ett politiskt parti måste få _____ procent av alla röster i valet för att få platser i riksdagen.

n) Varför finns det en gräns?

Om du har tid, gå gärna
tillbaka i häftet och titta
igenom dina svar en gång till!

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK